

Selected Halachos from Kitzur Shulchan Aruch

Session 2 – Washing the Hands

סימן ב

When he arises from his bed in the morning a person is considered as a newly created being, to serve the Creator, Blessed be His Name. He, therefore, must sanctify himself and wash his hands from a vessel, [just] as a Kohein washed his hands each day from the special basin [located in the Temple] prior to his service. This washing is indicated in the Scripture as it is said: "I will wash my hands in purity and I will encircle Your altar, Hashem, to proclaim a sound of thanks, etc." Psalms 26:6,7. There is also another reason for this washing. When man is asleep, his holy soul departs from him, and an unclean spirit comes and dwells upon his body. When he awakens from his sleep, the unclean spirit departs from his entire body except from his fingers, from which it does not depart until he pours water upon them three times alternately. It is forbidden to walk a distance of four amohs without washing the hands except in cases of extreme necessity.

The first garment you should don is the small tallis in order not to walk four amohs without fulfilling the mitzva of tzitzis. However, since your hands are still unclean, you should not [yet] recite the brachah.

The procedure for washing hands in the morning is as follows: take the vessel in your right hand and then place it in your left hand, and then first pour on the right hand; and then take the vessel in your right hand and pour upon the left hand. This procedure is repeated three times. It is

א. לפי שהאדם כאשר קם ממטתו שחרית הוא כמו בריה חדשה לעבודת הבורא יתברך שמו, לכן צריך להתקדש ולטל ידיו מן הכלי, כמו כהן שהיה מקדש ידיו בכל יום מן הכיור קדם עבודתו. וסמך לנטילה זו מן המקרא, שנאמר, ארחץ בנקיון כפי ואסובבה את מזבחה ה' לשמיע בקול תודה וגו'. ועוד יש טעם לנטילה זאת, לפי שבשעת שנה שנסתלקה ממנו נשמתו הקדושה בא רוח הטמאה ושורה על גופו. וכשנעור משנתו, מסתלק רוח הטמאה מכל גופו חוץ מן אצבעותיו שאינו עובר מעליהן עד ששופך עליהן שלש פעמים מים בסרוגים. ואסור לילך ארבע אמות בלי נטילת ידים אם לא לצורך גדול מאד.

ב. ילבש מלבוש הראשון את הטלית קטן, שלא ילך ארבע אמות בלי ציצית. ולפי שעדין אין ידיו נקיות, לא יברך עליו.

ג. נטילת ידים שחרית היא בדרך זה. נוטל את הכלי ביד ימינו ונותנו לשמאלו, ושופך תחלה על יד ימין, ואחר כך נוטל את הכלי בימינו ושופך על יד שמאל. וכן יעשה שלש פעמים.

preferable to wash your hands until the wrist. However, in extreme circumstances it is sufficient to wash them until the knuckles. You should also wash your face in deference to the Creator, as it is said: "For in the image of God He created Man." Genesis 9:6. You should also rinse your mouth because of the spittle in it, for you must pronounce the great Name [of God] in holiness and purity. After this dry your hands and be careful to dry your face well.

The hands must be washed only into a vessel. It is forbidden to derive benefit from the water used for washing because of the foul spirit that rests upon it, and [therefore] you should pour it in a place where people do not walk.

Before washing you should not touch your mouth or nose, your eyes or ears or anus, or food, or the place where blood was let; because the foul spirit that rests upon the hands before washing is damaging to these things.

It is preferable to be careful to wash your hands in the morning with water poured from a vessel with human effort, similar to the washing of hands before a meal. However, in extreme circumstances, where you do not have suitable water and you wish to pray, you may wash your hands from any [vessel], with any kind of water, even if the water is not poured with human effort, and you may still recite the brachah: al netilas yadayim. I.e., "Upon washing the hands." If there is a river close by it is preferable to dip your hands in it three times, or even [to dip them] in snow. However, if there is no water at all you may wipe your hands on anything and recite the brachah, al nekiyas yadayim, I.e., "Upon cleaning the hands," and this is sufficient [preparation] for prayer. Afterwards, upon finding water and proper vessels you should wash your hands again

וטוב לטלן עד פרק הזרוע. אך בשעת הדחק, די עד קשרי אצבעותיו. ורוחץ פניו לכבוד יוצרו, שנאמר, כי בצלם אלהים עשה את האדם. וגם ירוחץ פיו מפני הרירים שבתוכו, שצריך להזכיר את השם הגדול בקדשה ובטהרה. ואחר כך מנגב ידיו. ויזהר לנגב פניו יפה.

ד. צריך לטל ידיו דוקא לתוך כלי. ואסור להנות ממי הנטילה, מפני שרוח רעה שורה עליהם, וישפכם במקום שאין בני אדם הולכים.

ה. לא יגע קדם נטילה לא בפה, ולא בחטם, ולא בעינים, ולא באזנים, ולא בפי הטבעת, ולא באכלים, ולא במקום הקזה, מפני שרוח רעה השורה על הידים קדם נטילה, מזקת לדברים אלו.

ו. טוב להקפיד בנטילת ידים שחרית בכלי ובמים ובכח גברא כמו בנטילת ידים לסעודה. אך בשעת הדחק שאין לו מים כראוי והוא רוצה להתפלל, יכול לטל ידיו מתוך כל דבר ובכל מיני מים ובלא כח גברא, ויכול לגבר על נטילת ידים. ואם יש לפניו נהר, טוב יותר שיטבל בו ידיו שלש פעמים או אפלו בשלג. אבל אם אין לו מים כלל, יקנח ידיו באיזה דבר ויברך על נקיות ידים, ודי לו לתפלה. ולכשיזדמן לו אחר כך מים וכלים הראויים, יטל ידיו עוד הפעם כראוי. אבל לא יברך עוד.

properly, but without pronouncing an additional brachah.

It is written: "My soul, bless Hashem and all that is within me [bless] His holy Name." Psalms 103:1. It follows that since a person needs to bless God with all his innards, he is forbidden to recite the brachah until he cleans his intestines from excrement and urine. In the morning when a person awakens he probably has a need to relieve himself or at least to urinate; therefore he should not recite the brachah over the washing of the hands at the time of washing, but rather after he relieves himself. He then washes his hands again and then recites the brachah al netilas yadayim, and then the brachah of asher yatzar, followed by the brachos on the Torah and then the brachah of Elokai neshamah.

If you awakened and washed your hands while it is still night, as required, and remained awake until daybreak, or if you slept a second time while it was still night, or if you slept during the day [long enough] for sixty breaths (which is about one half hour), or if you are awake all night [without sleeping long enough for sixty breaths,] in all of these cases it is doubtful if there is a requirement to wash the hands or not. You should, therefore, wash three times in the alternate manner (as mentioned in paragraph 3) but without reciting the brachah.

These following situations require the washing of hands with water: upon rising from bed [after sleeping], when leaving the lavatory or bathhouse, after cutting nails or hair, after removing shoes, after sexual intercourse, after touching vermin, or delousing a garment even without touching vermin, after a head shampoo, or touching parts of the body that are usually covered [out of modesty], after leaving a cemetery, or walking after a funeral procession, or leaving a room in which there was a corpse, or after blood-letting.

ז. כְּתִיב, בְּרַכֵּי נַפְשִׁי אֶת ה' וְכֹל קִרְבֵי אֶת שֵׁם קִדְשׁוֹ. וְכִיּוֹן שֶׁצָּרִיךְ הָאָדָם לְבָרֵךְ אֶת הַשֵּׁם בְּכָל קִרְבָּיו, אָסוּר לְבָרֵךְ עַד שְׂיִנְקָה אֶת הַקִּרְבִּים מִצֹּאֵה וּמֵי רַגְלִים. וּבִבְקָר בְּקוֹמוֹ מִסְתַּמָּא הוּא צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת צָרְכָיו אוֹ לְכָל הַפְּחוֹת לְהַשְׁתִּין, עַל כֵּן לֹא יְבָרֵךְ בְּרַכַּת עַל נְטִילַת יָדַים בְּשַׁעַת נְטִילָה עַד לְאַחַר שְׂיִנְקָה אֶת עֲצָמוֹ, וְיִרְחַץ יָדָיו עוֹד פַּעַם אַחַת וְאַזְ יְבָרֵךְ עַל נְטִילַת יָדַים וְאַשֶׁר יֵצֵר וּבְרַכַּת הַתּוֹרָה אֱלֹהֵי נִשְׁמָה וְכוּ'.

ח. אִם הִשְׁכָּיִם וְנִטַּל יָדָיו בְּעוֹד לַיְלָה כְּדִינוֹ וְהָיָה עַר עַד אוֹר הַיּוֹם, אוֹ שֶׁהָיָה יָשֵׁן אַחַר כֶּף שְׁנִית בְּעוֹד לַיְלָה, וְכֵן הִישָׁן בַּיּוֹם שְׁתֵּי נִשְׁמִין (שֶׁהוּא לַעֲרָךְ חֲצֵי שָׁעָה), וְכֵן הִנְעוֹר כָּל הַלַּיְלָה [וְלֹא יָשֵׁן שְׁתֵּי נִשְׁמִין], בְּכָל אֵלּוּ יֵשׁ סִפֵּק אִם צָרִיכִים נְטִילַת יָדַים אוֹ לֹא. לְכֵן יִטַּל יָדָיו שְׁלֹשׁ פַּעַמִּים בְּסֵרוּגִים כְּדִלְעִיל סָעִיף ג', אֲבָל לֹא יְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם.

ט. אֵלּוּ דְבָרִים צָרִיכִין נְטִילַת יָדַים בַּמַּיִם, הַקָּם מִן הַמַּטָּה, וְהַיּוֹצֵא מִבֵּית הַכֶּסֶף, וּמִבֵּית הַמְּרַחֵץ, וְהַנוֹטֵל צִפְרָנָיו, וְהַמְּגַלֵּחַ שְׁעָרוֹתָיו, וְהַחוֹלֵץ מְנַעְלָיו, וְהַמְּשַׁמֵּשׁ מַטָּתוֹ, וְהַנוֹגֵעַ בְּכַנָּה, וְהַמְּפַלֵּה אֶת בְּגָדָיו אֲפִלוּ לֹא נִגַע בְּכַנָּה, וְהַחוֹפֵף רֹאשׁוֹ, וְהַנוֹגֵעַ בְּגוֹפוֹ בְּמִקְוֹמוֹת הַמְּכֻסָּים, וְהַיּוֹצֵא מִבֵּית הַקְּבָרוֹת, וְהַמְּלוֹה אֶת הַמַּת אוֹ שֶׁנִּכְנַס בְּאַהֲלֵי הַמַּת, וְהַמְּקִיז דָּם.

Halachic Debates

Halacha 8: "If you are awake all night... it is doubtful if there is a requirement to wash the hands or not. You should, therefore, wash three times in the alternate manner but without reciting the brachah."

To explain the doubt:

Kitzur Shulchan Aruch explained (based on Teshuvat HaRashba 1:191) that the reason for washing one's hands in the morning is because when a person arises from his bed in the morning he is considered as a newly created being to serve the Creator. He, therefore, must sanctify himself and wash his hands from a vessel, just as a Kohein washed his hands each day from the special basin located in the Temple prior to his service.

According to this reason, it should not make a difference if someone slept at night, because also someone who was did not sleep needs to prepare to serve his creator. Once the sages instituted that we should start our day by washing our hands, this applies to everyone, even to someone who did not sleep.

There is however another reason brought for washing the hands in the morning. The Rosh (Brachot 9:23) says that the reason for washing the hands in the morning is because one's hands may have touched an unclean part of the body during his sleep; therefore, he should wash his hands before prayer.

According to this reason, there would be no reason for someone who did not sleep to wash his hands.

The Shulchan Aruch is in doubt which reason to follow. therefore, the halacha is that we wash our hands without making a Bracha.